

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

मुक्तस्वाध्यायपीठम्

शैक्षिकविकासकेन्द्रम्, राजीवगान्धीपरिसरः, शृङ्गेरी

शास्त्री / SHASTRI (B.A.)

व्याकरणम्

प्रथमवर्षम्				
कक्ष्या	सत्रार्थम्	पाठ्यप्रकारः	पाठ्यक्रमविवरणम्	शिक्षाङ्कः (Credits)
शास्त्रिप्रथमवर्षम्	प्रथमम्	DSCC 1	<ul style="list-style-type: none"> सन्धिज्ञानोपयोगि संज्ञाप्रकरणम् अचसन्धिप्रकरणम्, प्रकृतिभावसन्धिप्रकरणञ्च हल्-विसर्ग-स्वादि-सन्धि-प्रकरणानि अष्टाध्यायीधारणाप्रथमाध्यायः 	4
		DSCC 2	<ul style="list-style-type: none"> व्याकरणशास्त्रस्य संक्षिप्तः इतिहासः - (पाणिनेः पूर्ववैयाकरणाः, पाणिनिः, कात्यायनः, पतञ्जलिः, भर्तृहरिः, वामनजयादित्यौ, कैयटः, भट्टोजिदीक्षितः, कौण्डभट्ट, नागेशभट्टः एतेषां संक्षिप्तपरिचयः) महाभाष्यस्य पस्पशाह्निकम्- शब्दस्वरूपनिर्णयाधिकरणम्, शास्त्रप्रयोजनाधिकरणम् शास्त्रनिर्माणरीतिनिरूपणाधिकरणम्, जातिव्यक्तिपदार्थनिरूपणाधिकरणम्, शब्दनित्यत्वानित्यत्वविचारः, शास्त्रस्यधर्मजनकताधिकरणम्, धर्मनियमाधिकरणम् शब्दविषयप्रदर्शनाधिकरणम्, शब्दज्ञानस्य धर्मजनकताधिकरणम् व्याकरणाधिकरणम्, वर्णोपदेशाधिकरणम् 	4
		IDE -1 (DSE 1)	व्याकरणशास्त्रेतरः DSCC - 1 इत्यत्र निर्दिष्टः कश्चन ऐच्छिकः विषयः। (साहित्यम् ज्यौतिषम्)	4

			अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः अवतरणीस्तरीयः अन्यूनं 4 शिक्षाङ्कः (Credit) युतः व्याकरणशास्त्रेतरः कश्चन विषयः।	
		GE 1	MOOCS / IGNOU पाठ्यक्रमेषु उपलभ्यमानः प्रमाणपत्रस्तरीयः कश्चन ऐच्छिकः विषयः । अथवा DSCC-1, DSE-1 इत्यत्र स्वीकृतविषयं विहाय अन्यः कश्चन विषयः ।	4
		AECC 1	संस्कृतभाषाकौशलवर्धनम् + अष्टाध्यायीधारणा- प्रथमाध्यायः	4
		AECC 2	आङ्ग्लभाषा (CSU course/ IGNOU / MOOCS), Parts of Speech, Tenses, Transformation of Sentences, Syllables	2
		AEEC 1	सङ्गणकविज्ञानम् (CSU course/ IGNOU / MOOCS), Windows Operating System and MS Word with Unicode अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः कश्चन समस्तरीयः विषयः (यथा आयुर्वेदोक्तस्वस्थवृत्तम्)	2
		प्रथमसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः		24
	द्वितीयम्	DSCC 3	अजन्त-पुंलिङ्ग-स्त्रीलिङ्ग-नपुंसकलिङ्ग-प्रकरणम्	4
		DSCC 4	कारकप्रकरणं स्त्रीप्रत्ययप्रकरणंसमासप्रकरणञ्च	4
		DSCC 5	<ul style="list-style-type: none"> • भ्वादिप्रकरणम् (चिताः धातवः) • तद्धितप्रकरणम् (स्ताद्यर्थं यावत्) 	4
		GE 2	GE-1 इत्यत्र स्वीकृतस्य अग्रिमस्तरीयः विषयः अथवा MOOCS / IGNOU पाठ्यक्रमेषु उपलभ्यमानः अन्यूनम् 4 शिक्षाङ्क (Credit) युतः पूर्वम् अनधीतः कश्चन ऐच्छिकः विषयः अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः समस्तरीयः विषयः	4
		SEC 1	व्यक्तित्वविकासोपयोगीनि चितानि सुभाषितानि	2
		SEC 2	Computer Science - Microsoft Excel (CSU course/ IGNOU / MOOCS), अथवा अनुवादप्रशिक्षणम्	4

-सुब्रह्मण्य-

	INTERNS HIP 1	मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमते प्रशिक्षणात्मके/ सेवात्मके कार्यक्रमे भागग्रहणम्	6
			द्वितीयसत्रार्थस्य शिक्षाङ्गयोगः 28
			शास्त्रिप्रथमवर्षस्य सत्रार्थयोः शिक्षाङ्गयोगः 52
निष्क्रमणसमये प्राप्तव्योपाधिः	शास्त्रिप्रथमवर्षस्तरीयं प्रमाणपत्रम्		

आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठस्य पाठ्यक्रमसामग्र्यः - अष्टाध्यायी, व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः, लघुसिद्धान्तकौमुदी,
महाभाष्यम्।

अनुवर्तते

4

द्वितीयवर्षम्				
कक्षा	सत्रार्धम्	पाठ्यप्रकारः	पाठ्यक्रमविवरणम्	शिक्षा ङ्काः (Credits)
शास्त्रि- द्वितीयवर्ष म्	तृतीयम्	DSCC 6	पञ्चसन्ध्यन्तो भागः	4
		DSCC 7	अजन्तप्रकरणम्	4
		IDE -2 (DSE 2)	IDE-1 इत्यत्र स्वीकृतस्य अग्रिमस्तरीयः विषयः, अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः अवतरणीस्तरीयः अन्यूनं 4 शिक्षाङ्क (Credit)युतः व्याकरणशास्त्रेतरः कश्चन विषयः	4
		GE 3	GE-2 इत्यत्र स्वीकृतस्य अग्रिमस्तरीयः विषयः अथवा MOOCS / IGNOU पाठ्यक्रमेषु उपलभ्यमानः अन्यूनम् 4 शिक्षाङ्क (Credits)-युतः पूर्वम् अनधीतः कश्चन ऐच्छिकः विषयः अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः कश्चन विषयः ।	4
		AECC 3	IGNOU/MOOCS इत्यतः 4 क्रेडिट-युतः हिन्दीभाषाविषयः अथवा IGNOU/MOOCS/CSU इत्यतः यः कश्चित् अन्यूनं 4 शिक्षाङ्क (Credits)-युतः आधुनिकविषयः	4
		AECC 4	IGNOU/MOOCS/CSU इत्यतः आङ्ग्लभाषासम्बद्धः विषयः (Active Passive, Direct Indirect, Paragraph/Story Writing, Letter Writing (formal/informal) अथवा IGNOU/MOOCS इत्यतः यः कश्चित् अन्यूनं 2 शिक्षाङ्क (Credits)युतः आधुनिकविषयः	2
		AEEC 2	Computer science (HTML + Web designing) (Web Development Introduction) अथवा	2

अनुवर्तते

		मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः कश्चन समस्तरीयः विषयः	
		तृतीयसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः 24	
चतुर्थम्	DSCC 8	हलन्तप्रकरणम्	4
	DSCC 9	स्त्रीप्रत्ययप्रकरणं कारकप्रकरणञ्च	4
	DSCC 10	समासप्रकरणम्	4
	GE 4	GE 3 इत्यत्र स्वीकृतस्य अग्रिमस्तरीयः विषयः अथवा MOOCS / IGNOU पाठ्यक्रमेषु उपलभ्यमानः अन्यूनम् 4 शिक्षाङ्क (Credits)युतः पूर्वम् अनधीतः कश्चन ऐच्छिकः विषयः । अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः कश्चन समस्तरीयः विषयः ।	4
	SEC 3	जीवनोत्कर्षाय श्रीमद्भगवद्गीता	2
	SEC 4	Computer Application (IGNOU/MOOCs) Tally (Fundamentals of Accounting, Ledger, Fundamentals of computerized accounting, Introduction to inventories)	4
	INTERNSHI P 2	मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमते प्रशिक्षणात्मके / सेवात्मके कार्यक्रमे भागग्रहणम्	6
		चतुर्थसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः 28	
		शास्त्रिद्वितीयवर्षस्य सत्रार्थयोः सम्पूर्णशिक्षाङ्कयोगः 52	
शास्त्रिद्वितीयवर्षान्ते निष्क्रमणसमये प्राप्तव्योपाधिः	शास्त्रिडिप्लोमा (दक्षता)		

आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठस्य पाठ्यक्रमसामग्र्यः - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी।

अच्युतवर्मा

6

तृतीयवर्षम्				
कक्षा	सत्रार्थम्	पाठ्यप्रकारः	पाठ्यक्रमविवरणम्	शिक्षाङ्काः (Credits)
शास्त्रितृतीयवर्षम्	पञ्चमम्	DSCC 11	भ्वादिप्रकरणम्	4
		DSCC 12	तद्धितप्रकरणम् (शैषिकप्रकरणस्य पूर्वार्धभागः)	4
		IDE-3 (DSE 3)	IDE-2 इत्यत्र स्वीकृतस्य अग्रिमस्तरीयः विषयः, अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः अन्यूनम् 4 शिक्षाङ्क (Credits)युतः पूर्वम् अनधीतः ऐच्छिकः कश्चन विषयः	4
		GE 5	GE 4 इत्यत्र स्वीकृतस्य अग्रिमस्तरीयः विषयः अथवा MOOCS/IGNOU पाठ्यक्रमेषु उपलभ्यमानः अन्यूनम् 4 क्रेडिट-युतः पूर्वम् अनधीतः कश्चन ऐच्छिकः विषयः। अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः कश्चन समस्तरीयः विषयः	4
		AECC 5	पर्यावरणविज्ञानम् (MOOCS/IGNOU)	4
		AEEC 3	सङ्गणकविज्ञानम् अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः कश्चन समस्तरीयः विषयः	2
		पञ्चमसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः		
	षष्ठम्	DSCC 13	अदादितः चुरादिपर्यन्तम् (चिताः धातवः)	4
		DSCC 14	कृदन्तप्रकरणम्	4
		DSCC 15	सन्नन्तप्रकरणं णिच्-प्रकरणम् आत्मनेपदप्रकरणं लकारार्थप्रकरणञ्च	4
		GE 6	GE 5 इत्यत्र स्वीकृतस्य अग्रिमस्तरीयः विषयः अथवा MOOCS / IGNOU पाठ्यक्रमेषु उपलभ्यमानः अन्यूनम् 4 शिक्षाङ्क	4

अनुवर्तते

		(Credits)युतः पूर्वम् अनधीतः कश्चन ऐच्छिकः विषयः । अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः कश्चन समस्तरीयः विषयः	
	SEC 5	संस्कृतवाङ्मये जीवनमूल्यानि आधारः - १. चितानि अध्यात्मस्तोत्राणि/ २. रामायणमहाभारतपुराणादिभ्यः चिताः अंशाः/ ३. ईशावास्योपनिषत्/ ४. सज्जनशतकम्(एच्.वि.नागराजराव्)	2
	SEC 6	Computer Science PYTHON (Introduction, Basic Python Syntax, Language Components, Collections, Functions, Modules) (MOOCS/IGNOU/CSU) अथवा मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमतः कश्चन समस्तरीयः विषयः	4
	INTERNSHIP 3	मुक्तस्वाध्यायपीठेन अनुमते प्रशिक्षणात्मके / सेवात्मके कार्यक्रमे भागग्रहणम्	6
षष्ठसत्रार्थस्य शिक्षाङ्कयोगः			28
शास्त्रितृतीयवर्षस्य सत्रार्थयोः सम्पूर्णशिक्षाङ्कयोगः			50
शास्त्रितृतीयवर्षान्ते निष्क्रमणसमये प्राप्तव्योपाधिः	शास्त्रि - उपाधिः		

आधारग्रन्थः - मुक्तस्वाध्यायपीठस्य पाठ्यक्रमसामग्र्यः - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी।

अध्यापकानां नामानि

१. Jagadeesh Bhada

२. Dr. Sandeep Kumar Dubey

३. आभिमतेवरः एन

४.

हस्ताक्षरम्

J Bhada

सन्दीपकुमार

(आभिमतेवरः एन 30/06/2023)

क. व. क. क.